

20. Huoltotoimi¹⁾

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Vuoden 1966 aikana oli lakisääteisen sosiaaliturvan alalla huomattavimpia tapauksia uuden kodinhoitolain säätäminen ja kansaneläkkeen tukilisään tehdyt muutokset.

Huoltolautakunnan toiminnassa oli merkittävin muutos se, että Riistavuoren vanhainkoti ja Myllypuron vanhusten asuintalo pääsivät vuoden alussa täyteen toimintaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden lopulla vanhusten asumistukea koskevat uudet yleisohjeet, joiden perusteella tukeen oikeutettujen piiri laajeni.

Taloudellisen tilanteen kannalta kertomusvuosi oli hieman huonompi kuin edellinen vuosi, sillä työttömyys avuntarpeen syynä nousi ja oli 6 (ed. v. 4.7) %. Yksinomaan kotiavustuksena huoltoapua saaneiden osalta koku luku oli 10 (8) %.

Huoltoaputapausten lukumäärä oli 21 090. Nousu edellisestä vuodesta oli 5 %. Huoltoavun kotiavustustapauksia oli eniten maaliskuussa ja vähiten elokuussa. Asuntojen vuokrien suuruus on syynä useissa tapauksissa huoltoavun tarpeeseen.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustusta saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoinneen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna 32 826 henkilöä eli 6.4 (6.2) % henkikirjoitetusta väestöstä. Osa sai vain tilapäistä avustusta.

Huoltoapuna hoitoa saaneiden osuus kaikista Koskelan sairaskodissa hoidetuista laski edelleen. Hoitovuorokausista oli heidän osuu-

tensa 46.2 %, edellisenä vuonna vastaava luku oli 52.5 %.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjänä huollettujen lukumäärä lisääntyi edelleen huomattavasti, samoin juopumuspidätysten määrä.

Toipilasrahatapausten määrä nousi huomattavasti, samoin kuin vanhusten asumistukea saaneiden luku.

Yleisen sosiaaliturvan lisääntyessä on sosiaalihuollon tehtävien painopiste siirtymässä yhä enemmän auttamistoiminnan muille alueille, joista ovat esimerkkeinä palvelutointa, sopeuttaminen, kuntouttaminen, neuvonta, ohjaus ja kasvatust. Riittävän henkilökunnan puute vaikeuttaa kuitenkin toiminnan kehittämistä.

Sosiaalihuollon alalla oli kertomusvuoden aikana useita komiteoita, joista mainittakoon sosiaalihuollon organisaatiokomitea, vanhainkotikomitea, avohoitokomitea, vanhusten kesävirikistyskomitea, hoitolaitosten suunnittelutoimikunta. Tutkimustoimintaan ja suunnitteluun kiinnitettiin muutenkin entistä enemmän huomiota.

Kansaneläkelaitokselle suoritettuja tukiosakustannuksia lukuun ottamatta nousivat huoltotoimen bruttomenot edellisestä vuodesta 12.1 % eli n. 6.4 mmk ja olivat ne kertomusvuonna 59.2 mmk. Nettomenot olivat 44.3 mmk eli 4.4 mmk ja 11.1 % suuremmat kuin edellisenä vuonna. Kansaneläkelaitokselle suoritettut tukiosakustannukset olivat 10.5 mmk eli 15 % kokonaismenoista.

¹⁾ Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen toimintakertomuksen eripainoksessa.

Huoltovirasto

Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

1. Huoltoavunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perheitä:

	Luku	%
Yksinäiset miehet ilman lapsia	7 034	33.3
» » lapsia huollettavana	48	0.2
Yksinäiset naiset ilman lapsia	8 621	40.9
» » lapsia huollettavana	1 804	8.6
Avioparit ilman lapsia	1 511	7.2
» lapsia huollettavana	2 072	9.8
Yhteensä	21 090	100.0

Niiden perheiden luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 3 924; nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	30	10	3	2	3	—	—	—	—	—	—	48
Yksinäiset naiset (naimattomat, lesket, eronneet, erossa asuvat)	970	508	212	81	25	6	2	—	—	—	—	1 804
Avioparit	658	634	383	225	103	38	22	5	3	—	1	2 072
Yhteensä	1 658	1 152	598	308	131	44	24	5	3	—	1	3 924

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 8 153. Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaan luettuina oli 32 826, mikä osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskväkiluvusta se oli 6.4 %. Lisäksi oli lastensuojelulautakunnan huostassa huoltoavustusta saaneiden perheiden lapsia yhteensä 749; ko. perheiden lukumäärä oli 460.

Avuntarpeen syy. Pääsystä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 56.3 %. Vanhuus esiintyi syynä 14.9 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 12.5 %:lla ja työttömyys 6 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1957—1966 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina seuraava:

Avuntarpeen syy	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Vanhuus	14.6	11.7	13.4	12.5	16.6	13.3	14.1	14.3	15.3	14.9
Mielisairaus ja vajaamielisyyt	20.1	13.1	12.9	13.0	14.2	14.0	12.7	12.3	11.9	11.3
Muu sairaus	41.6	38.0	40.7	47.3	46.5	51.3	47.4	46.9	47.1	44.1
Synnytys	0.7	0.8	0.8	0.9	0.8	0.9	0.8	0.9	0.8	0.7
Invaliditeetti	1.3	0.8	1.0	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9
Perhesuhteet	3.3	2.5	2.5	2.5	2.6	2.8	2.4	2.4	2.5	2.7
Epäsosiaalinen elämäntapa ...	7.1	7.0	7.8	9.1	10.1	9.9	9.1	10.4	10.3	12.5
Työttömyys	7.8	22.2	16.1	8.1	2.9	1.5	6.7	5.4	4.7	6.0
Muu syy	3.5	3.9	4.8	5.7	5.5	5.5	6.0	6.6	6.6	6.9
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hallitsevina avuntarpeen syinä kaikissa ikäryhmissä 16—19-vuotiaita ja 65 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli sairaus ja mielisairaus, vaikkakin niiden suhteellinen osuus iän mukaan kasvoi. 70 vuotta täyttä-

neillä oli pääasiallisena syynä vanhuudesta johtuvat seikat.

Seuraavasta ilmenee avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina eri ikäryhmissä:

Avuntarpeen syy	16—19 v	20—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60—64 v	65 v —
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	49.7
Mielisairaus ja vajaamielisyys	4.0	9.0	11.3	15.4	15.2	13.3	7.9
Muu sairaus	20.0	24.5	30.9	42.5	62.0	76.6	41.3
Synnytys	3.8	4.1	0.8	0.1	—	—	—
Invaliditeetti	0.7	0.5	1.3	1.6	1.4	0.9	0.3
Perhesuhteet	4.7	9.4	5.4	3.5	0.9	0.3	(0.03)
Epäsosiaalinen elämäntapa	8.0	27.1	31.0	19.9	8.2	1.8	(0.05)
Työttömyys	9.7	9.2	10.6	9.2	7.8	4.3	0.2
Muu syy	48.2	16.2	8.7	7.8	4.5	2.8	0.5
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

Huoltoavun muoto		Päämiehiä michiä naisia yhteensä		
Yksinom. laitoshoido		1 444	3 074	4 518
» kotiaavustus		6 844	5 270	12 114
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta		2 377	2 081	4 458
Yhteensä		10 665	10 425	21 090

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	316	3.0	294	2.8	610	2.9
20—29	1 455	13.7	991	9.5	2 446	11.6
30—39	2 188	20.5	914	8.8	3 102	14.7
40—49	2 017	18.9	1 068	10.2	3 085	14.6
50—59	2 212	20.7	1 513	14.5	3 725	17.7
60—64	910	8.5	915	8.8	1 825	8.6
65—69	655	6.1	1 117	10.7	1 772	8.4
70—79	700	6.6	2 291	22.0	2 991	14.2
80—	212	2.0	1 322	12.7	1 534	7.3
Yhteensä	10 665	100.0	10 425	100.0	21 090	100.0

Kansaneläkkeen tukiosaa saivat huoltoavunsaajat seuraavasti:

yksinäiset miehet	2 349
naimattomat naiset	2 798
muut yksinäiset naiset	3 803
avioparit:	
vain päämies	297
» puoliso	83
molemmat	445
Yhteensä	9 775

20. Huoltotoimi

Kansaneläkkeen tukiosaa saaneita päämiehiä oli siten 9 692 ja tukiosaa saaneita huollettavia yhteensä 10 220.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään tarkemmin selkoa laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen.

2. Laitushoito ja vanhusten asuintalot

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsääjistä kertomusvuonna eri laitoksissa 8 109 päämiestä ja 1 158 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 9 267 (ed. v. 9 242) henkilöä.

Laitushoitopäivien kokonaislukumäärä oli

1 574 569 (1 580 661), joten henkilöä kohden tuli keskim. 169,9 (171) hoitopäivää.

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidot ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken (ns. itsemaksavat ja yksityispaikoilla hoidetut eivät sisälly näihin lukuihin).

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1966

(huoltoaputapausten osalta)

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheen- jäseniä	Kaik- kiaan	Kaik- kiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	3 138	4 971	8 109	1 158	9 267	1 574 569	169.9
Kaupungin omat laitokset	2 419	3 679	6 098	712	6 810	1 220 585	179.2
<i>Huoltolaitokunnan alaiset</i>	624	1 870	2 494	78	2 572	625 407	243.2
Koskelan sairaskoti	288	850	1 138	55	1 193	188 751	158.2
Kustaankartanon vanhain- koti	144	822	966	14	980	283 956	289.8
Roihuvuoren vanhainkoti	83	207	290	4	294	79 031	268.8
Riistavuoren vanhainkoti	23	145	168	11	179	38 147	213.1
Kulosaaren, Torpan ja Hirvi- haaran vanhainkodit	80	33	113	1	114	30 495	267.5
Tervalammen työlaitos	65	—	65	—	65	5 027	77.3
<i>Sairaalat</i>	973	747	1 720	549	2 269	72 002	31.7
Marian sairaala	374	211	585	43	628	15 279	24.3
Kivelän sairaala	282	301	583	81	664	21 170	31.9
Malmin sairaala	114	113	227	25	252	6 616	26.3
Auroran sairaala	145	98	243	396	639	15 014	23.5
Laakson sairaala	117	81	198	15	213	9 036	42.4
Toipumiskodit	118	20	138	5	143	4 887	34.2
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huoltolaitokset</i>	968	1 200	2 168	95	2 263	523 176	231.2
Nikkilän sairaala	445	790	1 235	38	1 273	401 369	315.3
Hesperian sairaala	478	325	803	55	858	63 635	74.2
Piritan sairaala	—	59	59	2	61	19 959	327.2
Röykän sairaala	59	44	103	1	104	32 769	315.1
Psykiatriset huoltolaitokset	2	10	12	—	12	2 167	180.6
Hesperian sairaalan Haagan osasto	30	19	49	2	51	3 277	64.3
Muiden omistamat laitokset	974	1 711	2 685	499	3 184	353 984	111.2
<i>Vanhain- ja turvakodit</i>	60	438	498	15	513	123 718	241.2
Vanhainkodit	29	289	318	8	326	97 136	298.0
Lepokodit	28	31	59	4	63	8 062	128.0
Erilaiset invalidikodit	2	5	7	—	7	2 194	313.4
Ensi-Koti	—	64	64	1	65	4 795	73.8
Sophie Mannerheim-koti	—	18	18	1	19	3 101	163.2
Pelastusarmeijan äitikoti	—	8	8	1	9	998	109.9
Emmauskoti	—	24	24	—	24	7 233	301.4
Sekalaiset turvakodit ym.	1	1	2	—	2	208	104.0
<i>Työkodit ja siirtolat</i>	12	4	16	1	17	727	42.8
Uudenmaan työlaitos	12	4	16	1	17	727	42.8
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	830	1 221	2 051	475	2 526	178 774	70.8
Yleiset ja yksityiset sairaalat	650	754	1 404	448	1 852	46 709	25.2
Työterveyslaitos	1	3	4	—	4	174	43.5
Tuberkuloosiparantolat	7	2	9	2	11	1 700	154.5
Invalidisairaalat ja hoitolat	11	15	26	3	29	1 308	45.1
Sairaskodit	113	423	536	12	548	119 154	217.4
Sekalaiset hoitolat ja paran- tolat	70	60	130	14	144	9 729	67.6
<i>Mielisairaalat ym.</i>	91	120	211	12	223	50 765	227.6
Kellokosken sairaala	27	50	77	1	78	25 651	328.9
Muut mielisairaalat (paitsi H:gin omat)	64	70	134	11	145	25 114	173.2

Huom. Saman laitoksen kohdalla esiintyy jokainen laitoshoidokki vain kerran hoidokkien luvussa, oli hän ollut ko. laitoksessa hoidettavana kalenterivuoden aikana yhden tai useamman kerran. Samoin esiintyy kukin laitoshoidokki ao. laitosryhmän (kursiivi) hoidokkien luvussa niinikään vain kerran. Tämän vuoksi hoidokkien luvut eivät täsmää yhteenlaskien, mutta hoitopäivien luvut sensijaan luonnollisesti täsmäävät.

20. Huoltotoimi

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 77.5 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 39.7 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoidoloissa oli 36.5 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon, Roihuvuoren, Riistavuoren, Hirvihaaran ja Torpan vanhainkodeissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoidosta saaneista 624 miestä ja 1 948 naista eli yht. 2 572 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 34 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemaan kertomukseen terveyden- ja sairaanhoidosta sisältyy myös Koskelan sairaskodin lähinnä lääketieteellistä puolta käsitävä osa. Tämän vuoksi on seuraavassa rajoitettu lähinnä muihin tietoihin.

Huollettavat ja hoitopäivät. Sairaskodissa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 5 042 tapausta, joista miehiä 1 269 ja naisia 3 773. Näistä oli osa vuoden aikana hoidossa useamman kuin yhden kerran.

Huoltoaputapauksina hoidettiin yht. 1 193 eri henkilöä, joista miehiä 288 ja naisia 905.

Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa ns. itsemaksavina tai lääkäreiden yksityispaikoilla hoidettuja henkilöitä ei ole tämän toimintakertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskeissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin.

Hoitopäivien mukaan oli jako seuraava:

	Hoitopäiviä
Huoltoaputapaukset	188 751
Itsemaksavat	214 292
Yksityispaikoilla olleet	5 411
Yhteensä	408 454

Hoitopäivistä tuli huoltoaputapausten osalle 46.2 (52.5) % ja muiden tapausten osalle 53.8 %.

Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1 098 henkilöä ja v:een 1967 jäi 1 089 henkilöä. Sairaskodin työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei ole luettu hoidokkilukuihin.

Päivähoito-osasto. Sairaskodissa toimi kertomusvuonna edelleen ns. päivähoito-osasto, johon otettiin tutkimuksiin ja hoitoon huoltoapua tai kansaneläkkeen tukiosaa saavia vanhuksia tahi vanhukuksia, jotka sanotun hoidon osalta oli katsottava huoltoapuun oikeuteiksi. Päivittäisen kuljetuksen suorittivat laitoksen autot.

Kertomusvuoden aikana oli päivähoidossa 274 henkilöä, jotka kävivät yht. 5 533 kertaa päivähoito-osastossa. Vuoden aikana otettiin hoitoon 241 henkilöä, joista 144 henkilöä suoritettiin käyntinsä sairaanhoidollisista syistä, 41 sosiaalisista syistä ja 56 molemmista mainituista syistä. Päivähoidossa olleiden hoidosta mainittakoon seuraavaa: fysikaalista hoitoa annettiin 1 549 kertaa, toimintaterapiakäyntejä oli 1 659, poliklinikkakäyntejä 570, röntgentutkimuksia ja -hoitoja 389 sekä laboratoriotutkimuksia 311.

Päivähoito-osastossa hoidetut saivat aterian ja kahvia, lisäksi useat kävivät kylvyssä tai saunassa.

Päivähoito-osastossa hoidettuja henkilöitä ei ole sisällytetty muihin tässä toimintakertomuksessa mainittuihin tilastollisiin selvityksiin, ellei ao. henkilö ole saanut kotiaavustusta tai laitoshoidoa päivähoidon lisäksi.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 16 749 640 mk.

	mk
Tulot	
Poliklinikkatulot	46 116
Ateriamaksut	281 604
Luontoisedut	14 637

Tulot	mk
Vuokrat	315 051
Muut tulot	175 861
Yhteensä	833 269

Vuodeosastojen potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 41.00 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioonotettuina ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 38.97 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 2.36 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Poliklinikka. Poliklinikan toiminta kohdistui lähinnä sairaskodin ulkopuolella oleviin potilaisiin. Käyntien lukumäärä oli yht. 32 101. Lääkärit suorittivat 164 kotikäyntiä.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö sairaskodissa oli edelleen sairaalapastorin rov. Lauri Solinin ja maist. Eila Korhosen tehtävänä. Lisäksi avusti maist. Korhosta teol.yliopp. Helmi Leppänen, teol.kand. Pirkko Koivisto sekä teol.yliopp. Hilka Ilander. Heidän toimestaan pidettiin jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä keskusradion välityksellä ja osastoilla, myöskin järjestettiin ehtoollisjumalanpalveluksia, raamattupiirejä, kerho- ja ryhmäterapiatilaisuuksia ym. Pääpaino pantiin kuitenkin henkilökohtaiseen sielunhoitotyöhön. Usean seurakunnan kirkkokuorot, monet uskonnolliset yhteisöt, seurat ja lauluryhmät osallistuivat ohjelmillaan sielunhoitotyöhön.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. sairaalakirjaston avulla. Kirjoja lainattiin kirjastosta 15 730 kertaa. Ääninauhoja lainattiin Sokeain kirjastosta 17 kpl.

Televisio-ohjelmia seurattiin 4 televisio vastaanottimen välityksellä. Kanttiini toimi entiseen tapaan.

Koskelan sairaskodin huollettaville järjestettiin useita retkiä mm. Salmen kartanoon, Kauppatorille ja Laajasalon seurakuntien kesäkotiin.

Työtoiminta. Koskelan sairaskodissa työskenteli 29 työtupien huollettavaa kaikkiaan 4 439 työpäivää eli kunakin arkipäivänä keskim. 14 huollettavaa.

Askarteluosaston työterapiaan osallistui 502 eri potilasta. Näitä käyntejä kertyi vuoden aikana yht. 10 792. Askarteluohjaajien käyntejä vuodeosastoilla oli 2 200.

Fysikaalisen kuntouttamisosaston harjoituskeittiössä suoritettiin päivittäisten toimintojen harjoittelua pienissä ryhmissä kaikkiaan 354 kertaa.

Askartelu- ja kuntouttamistöinä valmistettiin erilaisia kudonta-, virkkaus- ja neuletoita sekä lastu-, rottinki-, mosaiikki- ja emalitöitä. Askartelutöiden myynti oli 26 106 mk.

K u s t a a n k a r t a n o n v a n h a i n k o t i

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 152 miestä ja 855 naista eli yht. 1 007 potilasta. Heistä oli huoltoaputapauksia 980. Vanhainkodin sairasosastolla oli 23 potilasta apulaisylilääkärin yksityispäikällä ja 4 potilasta oli hoidossa ns. itsemaksavana.

Huoltopäiviä oli huoltoaputapausten osalta koko vuonna 283 956 eli keskim. 289.8 päivää huollettavaa kohden. Muiden henkilöiden hoitopäiviä oli yht. 1 475.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 5 658 656 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	80 399
Luontoisedut	3 481
Vuokrat	117 142
Muut tulot	84 378
Yhteensä	285 400

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 19.82 mk. Jos vähennetään edellä

mainitut tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi ilman hoitomaksutuloja 18.83 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta ovat henkilöä ja päivää kohden 2.12 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat voimiensa mukaan erilaisia taloustehtäviä, korjaustöitä, saunojen lämmitystä, yövartiointia sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelun ym. Askartelutöinä suoritettiin tekstiili-, olki-, tuohi-, kerni-, muovi-, metalli- ja puutöitä, röntgenkoteloiden valmistusta, kirjan sidontaa, vaatteiden kunnostusta ym. Valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6.12. Lisäksi tuotteiden markkinointia varten toimi askartelukeskukseen myymälä. Mainitakoon, että taideompelutöitä myytiin myöskin ulkomaille. Kokonaismyynti oli 41 250 mk, josta itsenäisyyspäivän myyjäisten osuus 28 095 mk. Kertomusvuoden aikana pyrittiin yhä enemmän kehittämään askartelutoimintaa sairaalapotilaiden keskuudessa. Kaikista vanhuksista osallistui n. 30 % askartelu- ja työtoimintaan.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 147 laitossairaalaapaikalla oli kertomusvuonna 682 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 8 774. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 31 052, lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 2 874 näytettä. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 12 084 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 1 559 ja Koskelassa 561. Ekg-tutkimuksia oli 1 338. Kuolemantapauksia oli 87.

Kustaankartanon laitossairaalan toimintaa on selostettu tarkemmin Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemassa terveyden- ja sairaanhoitoa koskevassa julkaisussa.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Vanhainkodin juhlasalissa pidettiin 55 suomenkielistä ja 9 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta, joista osa oli ehtoollistilaisuuksia. Lisäksi oli sairaosastolla vuoroviikkoina jumalanpalveluksia. Helsingin ev.lut.seurakunnat perus-

tivat Kustaankartanon vanhainkotiin erityisen sairaalalehtorin viran, jota hoitivat teol. maist. Leila Kvist ja leht. Terttu Hämäläinen. Sairaalalehtorin tehtäviin kuului henkilökohtainen sielunhoitotyö, hartaushetkien, keskustelujen yms. järjestäminen. Tiistai-kerho, joka on luonteeltaan hengellinen, kokoontui kertomusvuoden aikana 29 kertaa. Lisäksi erilaiset uskonnolliset seurat ja yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 11 509 teosta. Sokeain kirjastosta lainattiin 85 äänikirjaa. Jokaiselle osastolle oli tilattu päivälehdet, samoin aikakaus- ja viikkolehtiä.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen ja yksityisten järjestämät ohjelmalliset vierailut, askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 45 elokuvanäytöstä, 9 televisiota, keskusradio, kerhotoiminta jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko»-niminen lehti ilmestyi 6 numerona. Ylipormest. Lauri Aho vieraili jouluaaton juhlassa.

Kustaankartanon vanhusten Kartanokerho järjesti ohjelmallisia illanviettoja talvikaudella 23 kertaa.

Perinteellinen laivamatka tehtiin tällä kertaa m/s Runebergilla 29.7. Helsingin saaristoon. Linnanmäen huvipuistossa vieraili vanhustenpäivänä 118 vanhusta. Myöskin järjestettiin vanhuksille kerran viikossa tilaisuus ostosmatkojen tekoon Suursuon ostoskeskukseen.

Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen

Roihuvuoren vanhainkoti on hoivatyyppinen laitos. Sen alaisena toimivat Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodit. Kulosaaren vanhainkoti oli suljettu korjaustöiden takia koko kertomusvuoden.

Huollettavat. Roihuvuoren, Hirvihaaran ja Torpan vanhainkodeissa hoidettiin kertomus-

vuonna kaikkiaan 408 henkilöä, joista 163 miestä ja 245 naista. Hoitopäiviä oli 109 526 eli keskim. 268.4 päivää huollettavaa kohti. Hoitovuorokausista tuli Roihuvuoren vanhainkodin osalle 79 031 vrk.

Menot ja tulot. Roihuvuoren vanhainkodin ja sen alaisten laitosten menot ja tulot jakaantuvat seuraavasti:

Vanhainkoti	Menot mk	Tulot mk
Roihuvuoren	2 660 799	140 303
Hirvihaaran	221 342	9 556
Kulosaaren	105 226	803
Torpan	101 120	3 738
Yhteensä	3 088 487	154 400

Tulot koostuivat seuraavista eristä:

	mk
Ateriamaksut	57 826
Luontoisedut	6 761
Vuokrat	54 533
Muut tulot	35 280
Yhteensä	154 400

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus huollettua ja vuorokautta kohden oli Roihuvuoren vanhainkodissa 33.66 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioonotettuina ilman hoitomaksutuloja 31.89 mk. Hirvihaaran ja Torpan vanhainkotien osalta olivat vastaavat luvut keskim. 10.57 mk ja 10.14 mk.

Kustannukset huollettavien ja henkilökuntien ruokailusta olivat keskimäärin henkilöä ja päivää kohden 2.30 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärihoito. Roihuvuoren ja Torpan vanhainkotien lääkärinä toimi koko kertomusvuoden Roihuvuoren vanhainkodin apul. ylilääk. Tuomo Kauppinen. Torpan vanhainkodissa lääkäri kävi kolmen viikon välein ja tarvittaessa useamminkin. Käyntejä oli 17.

Hirvihaaran vanhainkodin lääkärinä toimi edelleenkin Kellokosken sairaalan ylilääk.

Paavali Alivirta, joka kävi laitoksessa 24 kertaa. Apul. ylilääk. Kauppinen kävi vanhainkodissa kerran.

Roihuvuoren vanhainkodin poliklinikkakäyntien lukumäärä oli kertomusvuonna 504. Laboratoriotutkimusten lukumäärä oli 9 420. Lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 787 näytettä. Fysioterapiahoidoa annettiin 4 432 kertaa. Ekg-tutkimuksia oli 241. Vuoden kuluessa oli eri laitoksissa 464 ryhmävoimistelutilaisuutta, joihin osallistui yht. 4 671 huollettavaa.

Roihuvuoren ja pienten vanhainkotien potilaita lähetettiin tarpeen mukaan Koskelan sairaskodin ym. poliklinikoille ja toimenpideoasastoille hoitoa ja tutkimuksia varten. Kuolemantapauksia oli 66.

Sielunhoitotyö ja muu henkinen huolto. Roihuvuoren vanhainkodin sielunhoitotyöstä huolehtivat kenttärov. Eino Alitalo ja past. Arno Lausio. Hartaustilaisuuksia osastoilla pidettiin 139 kertaa (näistä 13 ehtoollistilaisuutta) ja keskusradion välityksellä 21 kertaa. Lisäksi oli eri seurakuntien ja uskonnollisten yhdistysten edustajien järjestämiä tilaisuuksia. Ruotsinkielisiä hartaustilaisuuksia oli 24.

Pienten vanhainkotien sielunhoitotyöstä huolehti Kustaankartanon vanhainkodin pappi, fil. tri Paavo Päivänsalo. Hartaustilaisuuksia pidettiin kussakin laitoksessa kerran kuukaudessa.

Roihuvuoren vanhainkodin kirjastosta lainattiin 6 752 teosta. Hirvihaaran vanhainkodissa oli kirjojen käsivarasto. Torpan vanhainkodin huollettavat käyttivät myös kaupunginkirjaston sivukirjastoja.

Viihdytystoiminta. Roihuvuoren vanhainkodin kanttiinia hoiti edelleen sairaalapalvelu. Useita viihdytystilaisuuksia oli kaikissa laitoksissa. Niitä järjestivät eri seurat ja yhteisöt. Huollettaville järjestettiin laitoksen puolesta 4 retkeä, joihin osallistui 122 vanhusta. Roihuvuoren vanhainkodista tehtiin retki Sipoon Särkijärvelle Pelastusarmeijan kurssikeskukseen, Roihuvuoren vanhainko-

din pyörätuolipotilaat tekivät autoretken Järvenpään Invalidien Ammattioppilaitokseen, Torpan vanhainkodista tehtiin meriristeily Helsingin saaristoon ja Hirvihaaran asukkaat tekivät retken Helsinkiin. Ohjelmassa oli meriristeily Helsingin itäiseen saaristoon ja käynti Roihuvuoren vanhainkodissa. Oulunkylän Lions Club järjesti Torpan vanhainkodin asukkaille autoretken.

Roihuvuoren vanhainkodin kaikilla osastoilla samoin kuin pienissä vanhainkodeissa oli televisiovastaanottimet.

Päivä- ja aikakauslehtiä tilattiin yht. 107 vuosikertaa.

Huollettavien työ ja askartelu. Askartelutoimintaan osallistui kertomusvuonna 209 huollettavaa. Askartelutuotteiden myynti nousi 36 214 mk:aan.

Vanhainkotien huollettavat osallistuivat erilaisiin talous- ym. töihin, joista heille maksettiin utteruusrahaa.

Hirvihaaran vanhainkodissa oli puutarha ja sikala, joiden tuotteiden arvo nousi kertomusvuonna 4 030 mk:aan.

Riistavuoren vanhainkoti

Riistavuoren vanhainkoti aloitti toimintansa koko laajuudessaan kertomusvuoden alussa. Siihen kuului 3 hoivaosastoa, joiden yhteinen paikkaluku oli 114, päiväkoti, jossa on 40 paikkaa ja 137 yksiotä käsittävä vanhusten asuintalo. Vanhainkoti herätti ensimmäisen toimintavuotensa aikana laajaa kiinnostusta ja laitokseen kävi tutustumassa lähes 2 000 vierasta, joista osa ulkomaalaisia.

Hoivaosastoihin otettiin ensimmäiset vanhukset 17.1. ja niissä hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 179 henkilöä, joista 23 miestä ja 156 naista. Hoitopäiviä oli 38 147 eli 213.1 päivää keskimäärin huollettavaa kohti.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 1 695 019 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	28 860
Vuokrat	164 439
Muut tulot	7 253
Yhteensä 200 552	

Hoivaosaston potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 2.46 mk.

Lääkärinhoito. Riistavuoren vanhainkodin lääkärinä toimi apul. ylilääk. Arvo Heino. Poliklinikkakäyntien lukumäärä oli 984, josta 316 päiväkodista ja 432 vanhusten asuintalosta. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 10 110, joista päiväkodin osuus oli 88 ja asuintalon 890. Lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 1 064 näytettä. Ekg-tutkimuksia suoritettiin 231 ja fysioterapiahoidoa annettiin 5 149 kertaa. Ryhmävoimistelutilaisuuksia oli 32, joihin osallistui 504 henkilöä. Lääkäri kiersi osastoilla säännöllisesti 2 kertaa viikossa, tarvittaessa useamminkin ja otti potilaita vastaan myös poliklinikalla. Potilaita lähetettiin myös Koskelan sairaskodin ym. poliklinikoille ja toimenpideosastoille tarpeen mukaan. Kuolemantapauksia oli 28.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Riistavuoren vanhainkodin sielunhoitotyöstä huolehti alkuvuodesta teol. yliopp. Hilka Ilander ja vuoden loppupuoliskolla past. Niilo Syväne. Hartaustilaisuuksia oli 194, joista 5 ehtoollistilaisuutta. Lisäksi oli eri seurakuntien ja uskonnollisten yhdistysten järjestämiä tilaisuuksia. Kirjastonhoidosta huolehti kaupungin laitoskirjasto, joka oli avoinna 2 kertaa viikossa 8.6. lähtien. Kirjastosta lainattiin 1 895 teosta.

Viihdytystoiminta. Riistavuoren vanhainkodin kanttiini, joka vuokrattiin sairaalapalvelulle, aloitti toimintansa 21.3. Eri yhteisöt, järjestöt ja kerhot kuin myös yksityiset esiintyjät järjestivät vanhuksille viihdytystilaisuuksia, joihin myös vanhusten asuintalon asukkaat olivat tervetulleita. Kaikilla

osastoilla oli televisiovastaanottimet. Huollettavien käyttöön tilattiin 38 vuosikertaa päivä- ja aikakauslehtiä.

Huollettavien työ ja askartelu. Askarrutus-toimintaan osallistui kertomusvuonna 117 huollettavaa, joista 75 hoivaosastoilta ja 42 päiväosastolta. Askarteluvalmisteiden kokonaismyynti oli 5 885 mk. Myyntipäiviä järjestettiin vuoden loppupuoliskolla joka toinen maanantai.

Päiväkoti. Päiväkoti toimi arkisin enintään henkilökunnan yhden työvuoron pituisen ajan. Hoidosta ei peritty korvausta. Päiväkodissa hoidettavat saivat yhden aterian ja kahvitarjoilun päivittäin sekä tilaisuuden kylpemiseen ja saunassa käyntiin. Lisäksi he voivat osallistua askartelu- ja viihtymystoimintaan ja mahdollisuuksien mukaan saada myös laitoksen lääkärin tarpeelliseksi katsomaa fysikaalista ym. hoitoa.

Ensimmäinen vanhus otettiin päiväkotiin 17.2. Kodissa kävi yht. 67 eri henkilöä, joista 37 miestä ja 30 naista. Näistä kävi 18 miestä ja 18 naista säännöllisesti. Vuoden lopussa oli osaston kirjoissa 46 vanhusta. Hoitopäiviä oli vuoden aikana 6 690. Huomattava osa päiväosastolla kävijöistä oli vailla vakituista asuntoa.

Vanhusten asuintalo. Ensimmäiset vanhukset muuttivat asuintaloon jo v:n 1965 joulukuussa joten kertomusvuoden alussa oli asukkaita 75 henkilöä, joista 7 miestä ja 68 naista. Vuoden lopussa oli asukasmäärä 144 henkilöä, joista aviopareja 8. Asumispäiviä oli 51 318.

Sairaanhoito ja muut palvelukset. Vanhainkodin ylilääkäri tarkasti kaikki asuintaloon muuttaneet. Huoltolautakunnan johtokunta päätti, ettei vanhainkotiä liitetä huoltolaitosten sisätautien lääkärinpäivystysrenkaaseen, vaan apulaisylilääkärin virka-ajan jälkeen kiireellisissä tapauksissa käännetään ensikädessä aluelääkärin puoleen, jolle suoritetaan korvaus korkeintaan sairaalakeskuksen lääkärivälityksen taksan mukaan tai käytetään sairaalakeskuksen päivystävää lääkä-

riä. Kertomusvuonna oli 25 päivystävän lääkärin käyntiä. Sairaanhoitajat suorittivat 380 kotikäyntiä vanhusten asuntoihin, sosiaalihoitaja kävi 419 kertaa ja naisvahtimestari 726 kertaa. Suursiivous tehtiin kaikissa asunnoissa 2 kertaa vuodessa.

Askartelu. Työtuvat huolehtivat 1.7. lukien asuintalossa asuvien vanhusten askarrutuksesta. Askarteluun osallistui 23 henkilöä, joista 22 naista ja 1 mies. Askartelurahaa maksettiin 912 mk.

Myllypuron vanhusten asuintalo

Myllypuron vanhusten asuintaloon muuttivat ensimmäiset asukkaat 10.12.1965. Muutovaihe kesti 28.1.1966 saakka, jolloin talossa asui yhteensä 151 henkilöä, näistä miehiä 26 ja naisia 125. Kertomusvuoden lopussa oli asukkaita 148. Asumispäiviä oli 53 340.

Myllypuron vanhusten asuintalon menot olivat 103 039 mk ja tulot 86 486 mk.

Huoltopäiväkustannus asukasta ja päivää kohti bruttomenojen mukaan oli 1.93 mk.

Sairaanhoito. Asuintalon asukkailla ei ollut omaa lääkäriä, vaan he kävivät alue- ja yksityislääkäreiden vastaanotoilla ja lisäksi kaupungin sairaaloiden poliklinikoilla. Kiireellisissä sairaustapauksissa pyydettiin asukkaan luo joko aluelääkäri tai kaupungin päivystävä lääkäri. Näitä käyntejä oli 32. Kaupungin kotisairaanhoitaja teki kotikäyntejä 10 asukkaan luo. Lisäksi sattui lievempiä sairauksia, joihin ei tarvittu lääkärinapua ja tarvittaessa noudettiin lääkkeitä.

Vuoden aikana sattui 10 kuolemantapausta.

Askartelu. Ennen varsinaista ohjattua askartelutoimintaa pantiin alulle tehtäväluontoinen askartelutoiminta työtupien alaisena.

Asukkaat suorittivat erilaisia asuintalon toimintaan liittyviä tehtäviä, joista he saivat askartelurahaa 1—3 mk:aan päivässä. Näihin tehtäviin osallistui 14 henkilöä ja saivat he yhteensä 1 033 mk.

Varsinainen työtupien ohjaama askarrutus alkoi 13.7. Tähän osallistui 17 naista ja he saivat askartelurahaa 708 mk.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksen kirjoissa oli yht. 743 miestä, mutta heistä oli osa lomalla, van- kilassa, karkumatalla tai sairaalassa.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 65 henkilöä. Kirjoissa olevien määrä vuoden päättyessä oli 116.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain nojalla oli kirjoissa vuoden aikana huoltolaosastossa 264 miestä. Näiden määrä oli vuoden päättyessä 104.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli kirjoissa 335 miestä. Näistä oli laitoksessa läsnä olevia yht. 195 miestä. Kirjoissa olevien määrä oli vuoden päättyessä 218. Neljää miestä hoidettiin laitoksessa kahden lain perusteella.

PAV-lain nojalla laitokseen otettujen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Samoin työvelvollisten määrä, mutta elatusvelvollisten määrä väheni tuntuvasti.

Hoitopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 44 171. Ne jakaantuivat seuraavasti:

	Hoitopäiviä
Huoltoapulain nojalla hoidetut	5 027
PAV-lain » »	23 803
Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla hoidetut	15 341

Hoitopäivien luku aleni edellisestä vuodesta 6 101:llä. Tämä johtui elatusvelvollisten lukumäärän tuntuvasta vähenemisestä.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 765 670 mk ja bruttotulot 384 425 mk. Maatilan tappio kertomusvuodelta oli 20 741 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 17.33 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot,

saadaan nettokustannukseksi 8.64 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan tappio, saadaan nettomenoksi 9.10 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, sikala-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 27 310 työpäivää. Heidän laskettiin työllään korvanneen joko itse saamansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 41 782 mk:n arvosta, mistä summasta 31 881 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotolla oli huollettavien käyntien luku 1 250. Erikoistutkimuksissa oli poliklinikoilla 513 käyntiä. Hammaslääkärikäyntien luku oli n. 254. Laitoksen sairausosastolla hoidettiin 62 potilasta, joiden hoitopäivien lukumäärä oli 264.

Henkinen huolto. Huollettaville järjestettiin mahdollisuuksien mukaan ja kunkin työkyvyn huomioon ottaen työterapiaa. Ryhmäterapiatilaisuuksia järjestettiin 127 ja niissä kävi yhteensä 1 100 PAV-huollettavaa. Lisäksi oli yksilöterapiaa myös työ- ja elatusvelvollisille. Helsingin AA-kerhoista kävi n. 600 vierailijaa, jotka järjestivät 51 kokousta.

Vihdin seurakunnan papit ja erilaisten uskonnollisten järjestöjen edustajat pitivät laitoksessa hartaustilaisuuksia. Raamattupiiri kokoontui sosiaaliohjaajan johdolla 35 kertaa. Viihdetilaisuuksia oli kolme sekä yksi teatteriesitys, lisäksi järjestettiin urheilu- ym. kilpailuja. Huollettavien käytössä oli radio, televisio, sanoma- ja aikakauslehtiä, kirjasto, harrastusvälineitä ym.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyjä 148.71 ha, josta puutarhaa 4.50 ha sekä 552.76 ha metsää. Tämän lisäksi vuokrattiin viljeltyä maata 22.24 ha. Viljelyksessä pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn.

3. Irtolaishuolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 651 eri henkilöä, joista 286 (ed. v. 277) miestä ja 365 (393) naista.

Kaikista huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 192 (196).

Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna

huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisien olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä. Eripainoksen taulukkoliitteissä on myös numerotietoja.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	36	12.6	93	25.5	129	19.8
Työn vieroksuminen	171	59.8	221	60.5	392	60.3
Kerjuu	3	1.0	1	0.3	4	0.6
Ammattihaureus	—	—	49	13.4	49	7.5
Muu peruste ¹⁾	76	26.6	1	0.3	77	11.8
Yhteensä	286	100.0	365	100.0	651	100.0

Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa eli 51.6 % joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 33.3 % kuljeksivan elämän ja 14 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä

sovellettiin irtolaisiin seuraavasti (taulukkoa laadittaessa on otettu huomioon kuhunkin irtolaiseen vuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide):

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	13	4.5	24	6.6	37	5.7
Kotikuntaan lähettäminen	15	5.2	24	6.6	39	6.0
Irtolaisvalvonta	150	52.5	135	37.0	285	43.8
Työlaitos	27	9.5	56	15.3	83	12.7
Pakkotyö	2	0.7	6	1.6	8	1.2
Jälkivalvonta	79	27.6	120	32.9	199	30.6
Yhteensä	286	100.0	365	100.0	651	100.0

Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 17.2 %, jäi varoitusasteelle 16.1 %, valvontaasteelle 50.5 %, työlaitoksessa tai pakkotyössä oli 6.8 % ja jälkivalvonnassa 9.4 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä oli oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä oli

kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaitusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksessa oli kaikkiaan 22 330, joista 6 134 miesten ja 16 196 naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, kuten väkijuomien luvattomaan myyntiin.

20. Huoltotoimi

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	171	59.8	220	60.3	391	60.1
Naimisissa	55	19.2	81	22.2	136	20.9
Leskiä	5	1.8	11	3.0	16	2.4
Eronneita	55	19.2	53	14.5	108	16.6
Tuntematon	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	286	100.0	365	100.0	651	100.0

Aviottomina syntyneitä ¹⁾ oli kaikista irtolaisista 65 eli 10 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 7.7 % ja naisista 11.8 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v ²⁾ %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50 v — %	Yht. %
Miehiä	8.4	21.0	29.7	23.4	17.5	100.0
Naisia	18.6	34.2	19.5	17.0	10.7	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 201 eli 30.9 % kaikista, mie-

histä erikseen 121 eli 42.3 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 22.9 %.

4. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto

Huollettujen lukumäärä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain mukaisten huoltotoimenpiteiden alaisena oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 5 515 henkilöä. He jakaantuivat seuraavasti:

	Yh-	
	Miehiä	Naisia
Varsinaisina väärinkäyttäjinä huolletut	4 042	200
Nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletut ...	1 224	49
Yhteensä	5 266	249

Seuraavassa selvityksessä on ensin käsitelty varsinaisina väärinkäyttäjinä huolletut ja sen jälkeen nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletut henkilöt.

Varsinaiset väärinkäyttäjät. Varsinaisina väärinkäyttäjinä huollettuja henkilöitä oli kertomusvuonna siis 4 242. Luku oli 11.2 % suurempi kuin edellisenä vuonna, jolloin huollettuja oli 3 795.

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 3 120 miestä ja 154 naista eli yhteensä 3 274 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatko-huoltoa, kun sen sijaan vasta kertomusvuonna huoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 922 (ed. v. 801) miestä ja 46 (43) naista eli kaikkiaan 968 (844) henkilöä.

Huollon peruste. Huoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat väärinkäyttäjät seuraavasti:

¹⁾ Tuntematonta syntyperää olevat mukaan luettuina. — ²⁾ Irtolaiskäsittelyä ei sovelleta 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	37	0.9	—	—	37	0.9
Rattijuoppous	21	0.5	1	0.5	22	0.5
Häiriö tai pahennus	1 326	32.8	78	39.0	1 404	33.1
Päihtymystapaukset	2 165	53.6	86	43.0	2 251	53.1
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	36	0.9	1	0.5	37	0.9
Ansiotyön laiminlyönti	20	0.5	2	1.0	22	0.5
Rasitus	13	0.3	2	1.0	15	0.4
Huoltoavun tarve	15	0.4	4	2.0	19	0.4
Vapaaehtoisuus	409	10.1	26	13.0	435	10.2
Yhteensä	4 042	100.0	200	100.0	4 242	100.0

Huoltotoimenpiteet. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien jakautuminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toi-

menpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	1 018	25.2	42	21.0	1 060	25.0
Valvonta	1 444	35.7	88	44.0	1 532	36.1
Huoltola (päätos)	305	7.5	9	4.5	314	7.4
Huoltola (täytäntöönpantu)	460	11.4	31	15.5	491	11.6
Sairaala- tai muu laitoshoido	311	7.7	12	6.0	323	7.6
Jälkivalvonta	453	11.2	18	9.0	471	11.1
Toukolan hoitokoti	51	1.3	—	—	51	1.2
Yhteensä	4 042	100.0	200	100.0	4 242	100.0

Uusista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä jäi neuvonta- ja ohjausasteelle valtaosa eli 54.6 %, valvontaan 30.4 %.

Aviosuhde. Aviosuhteen mukaan ryhmit-
tyivät väärinkäyttäjät seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 796	44.4	48	24.0	1 844	43.5
Naimisissa	1 490	36.9	86	43.0	1 576	37.1
Leskiä	80	2.0	17	8.5	97	2.3
Eronneita	676	16.7	49	24.5	725	17.1
Tuntematon	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	4 042	100.0	200	100.0	4 242	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet huollossa olleista varsinaisista väärinkäyttäjistä olivat:

	— 20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50 v —	Kaikkiaan
Luku	48	453	1 260	1 277	1 204	4 242
%	1.1	10.7	29.7	30.1	28.4	100.0

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä oli lääkeaineiden väärinkäyttäjiä 38, joista 6 naista. Suurin osa lääkeaineiden väärinkäyttäjistä oli 30—49-vuotiaita. Morfiinin

yms. käyttäjiä oli 4, muun lääkeaineen käyttäjiä 7 ja 27 käytti alkoholin lisäksi lääkeainetta.

Nuoret tilapäiset väärinkäyttäjät. Nuorina

20. Huoltotoimi

tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletuista 1 273 henkilöstä oli 1 224 miespuolista ja 49 naispuolista. Heistä oli 386 ollut jo aikaisemmin huollon kohteena; uusia oli siten 887.

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittäytyivät po. huollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	1 083	88.5	37	75.5	1 120	88.0
Valvonta	141	11.5	12	24.5	153	12.0
Yhteensä	1 224	100.0	49	100.0	1 273	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 41 naista ja 846 miestä, sovellettiin 33 naiseen sekä 819

mieheen huoltotoimenpiteenä neuvontaa ja ohjausta ja muihin valvontaa.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 074	87.7	44	89.8	1 118	87.8
Naimisissa	136	11.1	4	8.2	140	11.0
Eronneita	14	1.2	1	2.0	15	1.2
Yhteensä	1 224	100.0	49	100.0	1 273	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	531	742	1 273
%	41.7	58.3	100.0

Uusista tapauksista 18—20-vuotiaiden osuus oli 49.2 %.

Vapaaehtoisesti hoitoon pyrkivien yksilö- ja ryhmäterapia. PAVI-huoltotoimiston käytössä oli edelleen talosta Hämeentie 8 vuokrattu huoneisto kerhotoimintaa varten. Huoneistossa harjoitettiin vapaaehtoisuuteen perustuvaa yksilö- ja ryhmätyötä hoitoon hakeutuvien vapauttamiseksi päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä.

Kerhuhuoneisto pidettiin avoinna kaikkina päivinä, myös sunnuntaisin klo 9—22 välisenä aikana. Aukioloaikana huoneistoon oli vapaa pääsy jokaisella hoitoa hakevalla, päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä kärsivällä henkilöllä.

Huoneisto oli PAVI-huoltotoimiston käytössä jokaisena arkipäivänä klo 13—16 ja tiistai-, torstai- ja perjantai-iltaisin klo 9—22.

Tällöin huoneistossa oli valvojana PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijä, joka päiväsaikaan huolehti huoneistoon saapuvien henkilöiden yksilöhoidosta ja iltaisin PAVI-toimiston ja Toukolan hoitokodin tarpeita palvelevasta ryhmätöinnistä.

Huoneisto oli myös Helsingin AA-Kerhon käytössä kaikkina viikon päivinä. Huoltovirasto huolehti huoneiston vuokran, puhelin-kulujen ja sähkönkulutuksesta aiheutuvien kulujen maksamisesta ja Helsingin AA-Kerho puolestaan muiden kulujen suorittamisesta.

Kertomusvuoden aikana pidettiin kerholla 134 kokousta PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijän valvomana. Kokouksiin osallistuneiden lukumäärä oli 9 918 eli keskimäärin 74 henkilöä kokousta kohti. Kerholla käyntien määrä oli 12 451 eli 24 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Sosiaalityöntekijä suoritti 1 170 henkilökohtaista keskustelua apua hakemaan tulleiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien asioiden hoitamiseksi. Samalla hän järjesti asunnon 47 henkilölle ja välitti työpaikan 38 henkilölle.

Kerhotoiminnasta kertomusvuoden aikana saadut kokemukset olivat varsin myönteisiä.

Tämä toimintamuoto liittyi tuloksellisesti päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kun-

touttamiseen vapaaehtoisen avohuollon linjalla.

5. Toukolan hoitokoti

Toukolan hoitokoti, joka perustettiin v. 1963 jatkoi toimintaansa entiseen tapaan.

Hoitokodissa hoidettiin kertomusvuoden aikana 90 miestä. Vuoden aikana voitiin yli 500 pyrkijästä ottaa hoitokotiin vain 68 uutta asukasta. Hoitovuorokausien luku oli 7 896, joista itsemaksavien hoitovuorokausia 7 242 ja huoltolautakunnan maksamia 654. Bruttokustannukset asukasta ja hoitovuorokautta kohden olivat 11.50 mk ja nettokustannukset 5.60 mk.

Menot ja tulot. Hoitokodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 90 805 mk.

Tulot	mk
Hoitomaksut:	
Itsemaksavat.....	37 840
Huoltolautakunta	3 562
Henkilökunnan ruokailu	1 826
Vuokrat	1 790
Valtion apu	1 000
Muut tulot	531
Yhteensä	46 549

Nettomenot olivat 44 256 mk.

Hoitokodissa hoidettujen jakauma oli 31. 12. seuraava:

Kodista poistui kuntoutuneina	27
Sairaalaan toimitettiin	3

Järjestyssääntöjen rikkomisen takia poistettiin	38
V:een 1967 jäi hoitokotiin	22
Yhteensä	90

Järjestyssääntöjen rikkomisen vuoksi poistettujen lukumäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että hoitokodeissa yritettiin hoitaa myös nuoria alkoholisteja. Kokeilu osoitti, että nuorilla pitäisi olla oma hoitokoti.

Hoitokodissa pidettiin kertomusvuoden aikana 106 ryhmäkokousta, joihin osallistui 3 450 henkilöä. Henkilökohtaisen keskustelun muodossa hoidettiin 1 023 asiaa. Useimmat hoitokodista poistuneet osallistuivat myöhemminkin ryhmätoimintaan eri AA-ryhmissä, eräiden entisten asukkaiden perustaes- sa uusia ryhmiäkin.

Mainittakoon vielä, että hoitokodin asukkaat maksoivat kodissa ollessaan perheiden elatusmaksuja, sakkoja ja muita velkoja veronpidätysten lisäksi.

Hoitokodissa aikana 10.2.1963—31.7.1966 olleista tehtiin tutkimus, jolloin mm. ilmeni, että yli 2/3 asukkaista ei ollut joutunut hoitokodista poistumisensa jälkeen PAV-toimenpiteiden kohteeksi. Hoitokodista oli ko. aikana poistunut 245 miestä.

6. Sosiaalilääkärin toiminta

Sosiaalilääkärin päätehtävänä oli lakien edellyttämien lääkärintlausuntojen laatiminen päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä ja irtolaisista ja huolehtiminen tarvittaessa muistakin tutkimuksista ja lausunnoista sekä ensiavun luontoisen hoidon antaminen kii-reellisissä tapauksissa em. henkilöille. Sosiaali-

lääkäri avusti myös huoltotoimistoja vaikeimpien huoltotapausten osalta.

Kertomusvuonna tutkittiin ja hoidettiin sosiaalilääkärin toimesta 1 595 (ed. v. 1 493) huollettavaa. Näiden käyntikertojen lukumäärä oli 2 088 (1 921). Uusia huollettavia oli 576 (551).

Kirjoitettujen lääkärintlausuntojen ja todistusten luku oli 1 853, poliklinista ensiapua annettiin 663 kertaa, muihin poliklinikoihin,

sairaaloihin yms. lähetettiin 71 huollettavaa. Sosiaalilääkäri antoi myös neuvontaa ja ohjausta huollettaville ja heidän omaisilleen.

7. Juopumuspidätykset

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot juopumuspidätyksistä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 732 eri henkilöä, joista miehiä 12 980 ja naisia 752. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 554 henkilöä enemmän. Ensikertaa pidätettyjä oli 3 715 ja syytteeseen asetettiin 7 771 henkilöä. Pidätyskertoja oli kaikkiaan 43 381. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 3.2 ja naisten osalta 2.3. Eniten pidätyksiä sattui heinä- ja vähiten tammikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity

päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjänä 6 257, lisäksi nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjänä huollettuja oli 2 089 sekä irtolaisina 851.

Juopumuspidätykset jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Pidätyksiä oli Helsingissä yhteensä 44 927, joista 3 397 muualla asuvien pidätyksiä. Helsingiläisten pidätyksiä oli yhteensä 43 381, joista 1 851 tapahtui Helsingin ulkopuolella.

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunkin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

8. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä tai yksinäisiä henkilöitä:

tammikuu	1 052	heinäkuu	769
helmikuu	1 061	elokuu	903
maaliskuu	1 097	syyskuu	1 136
huhtikuu	1 095	lokakuu	1 014
toukokuu	1 083	marraskuu	1 130
kesäkuu	1 083	joulukuu	1 034

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 4 118, joista vanhuksia 1 130. Toimistoon tehtiin 7 030 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Kodinhoitoapua saaneiden perheissä suositettiin lautakunnan alaiset kodinhoitajat kaikkiaan 40 410 työpäivää ja kotiaavustajat 2 193 työpäivää. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 101 187 mk.

9. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto, toipilaraha, sotilasavustukset ja vanhusten asumistuki

Ammattiopintojen avustustulot. edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 957 opiskelijaa. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 213 785 mk. Lisäavustuksina suoritet-

tiin kaupungin varoista 60 250 mk sellaisille helsinkiläisille opiskelijoille, joiden valtiolta saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä olivat erikoisen tuen tarpeessa opiskeluaikanaan.

Invalidihuolto sai kaikkiaan 849 invalidia. Lääkintähuolto sai 551 invalidia sairaalahoitona jälkihoitoineen, taikka heille maksettiin tekojäseniä, tukisidoksia, invalidipyöriä, kuulolaitteita yms. apuvälineitä. Lääkintähuoltomenojen kokonaismäärä oli 134 361 mk.

Koulutusmenoja maksettiin 38 invalidille ja huoltorahaa 4:lle koulutusta saavan invalidin perheelle yhteensä 17 482 mk. Työvälineiden ja raaka-aineiden hankintaan sekä oman yrityksen perustamiseen sai taloudellista tukea 14 invalidia, joille maksettiin avustuksina ja lainoina yht. 5 621 mk.

Ehkäisevänä huoltona sai 27 sellaista invalidia, joilla ei ole ollut mahdollisuutta saada invalidihuoltoja, työ- ja apuvälineitä 2 856 mk:n arvosta.

Invalidirahan saajia oli kertomusvuoden lopussa 1 957, joista sokeita tai heikkonäköisiä oli 291.

Työhuoltoon varatusta määrärahabasta maksettiin 43 invalidille yhteensä 6 892 mk avustuksena apuvälineiden hankintaan, koulutukseen yms. sekä 9 invalidille kunnallisena elinkeinoapuna työvälineiden hankintaan 2 575 mk. Kunnallisten invalidihuoltovarojen tilille palautettiin 1 106 mk.

Sokeiden asumistukea maksettiin 10 varattomalle tai vähävaraiselle sokealle yht. 10 218 mk.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 48 sotaorvolle kaikkiaan 30 759 mk.

Työhuoltotoimisto antoi kaikkiaan 3 915 lausuntoa tai esitystä.

Tuberkuloosi- ja reumapotilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahabasta jaettiin 303 henkilölle yht. 134 768 mk. Tuberkuloositoipilaita oli 279 ja reumaatikkoja 24. Toipilasrahaa maksettiin varattomalle toipilaalle 210 mk kuukaudessa, vähävaraiselle 150 mk kuukaudessa ja tyydyttävässä taloudellisessa asemassa olevalle 75 mk kuukaudessa. Toipilasraha maksetaan enintään kuuden kuukauden ajalta.

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustustsain nojalla 718 tapauksessa kaikkiaan 765 532 mk.

Vanhusten asumistukea maksettiin 1 812 vanhukselle tai vanhuspariskunnalle. Asumistuen saajien ikäryhmät ja perhesuhteet ilmenivät taulukkoliitteestä. Asumistukea maksettiin yhteensä 659 058 mk.

10. Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvissa työskenteli yhdeksän työryhmää. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 110 ja työsuhteessa olevia 22. Työtupien puutyöosaston huoltosuhteessa olevat työntekijät työskentelivät Koskelan sairaskodin työhuoneissa.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten vuode- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen sekä verhotyöt kaupungin laitoksille. Jalkineiden jakelu huoltolauta-

kunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulun oppilaille samoin kuin näiden kenkien korjaus oli niinkään työtupien tehtävänä.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 95, lokakuussa ja pienimmillään, 84, maaliskuussa. Kaikkien työntekijäin keskimääräinen luku kuukaussittain oli 108. Työpäiviä oli koko vuonna 27 208, niistä huoltosuhteessa olevien 21 517, työsopimussuhteessa olevien 5 691. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskim. päiväansio oli 20.73 mk ja huollettavien keskim. päiväpalkkio 4.58 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä tai sen korvauksena 2.50 mk, 1.11. lukien 3.10

20. Huoltotoimi

mk työpäivältä, ruokavalion tarpeessa olevat lisäksi 80 penniä ns. dieettillisää ruokailupäivältä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 1 464 355 mk ja bruttotulot 1 358 151 mk, joten nettomenoiksi kameraalisen kirjanpidon mukaan jäi 106 204 mk.

Ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä. Sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen huoltoavun varaan. Suurimmalle osalle em. työn tekijöistä työtuvat merkitsi suojatyöpaikkaa, mutta usealle se oli myös työhönvalmennus- tai kokeilupaikka.

Vanhusten askarrutustoiminta. Kertomusvuonna teetetyt työt olivat pääasiallisesti erilaisia tekstiilitöitä. Vuoden alussa oli askartelutyössä mukana 100 ja lopussa 144 vanhusta; askartelusta poistui vuoden aikana 46 ja uusia tuli 90.

Kotikäyntejä tehtiin vuoden aikana 2 674 ja vanhusten käyntejä työtupien askarrutuskeskuksessa oli 809. Askartelurahoja maksettiin vanhuksille yhteensä 21 798 mk ja askartelutuotteita myytiin 36 540 mk:n arvosta. Suurin sellaisen yksinään asuvan vanhuksen, joka vuoden kaikkina kuukausina oli mukana askarrutustyössä, kertomusvuoden aikana saama askartelurahamäärä oli 641 mk ja pienin 25.50 mk.

Kertomusvuoden lopussa askartelutyössä mukana olleitten vanhusten keski-ikä oli n. 67 vuotta, vanhin oli 96-vuotias. Vanhusten askartelutuotteiden myyntiä varten avattiin tammikuussa Kallion virastotalon ala-aulassa oma myymälä.

Lopuksi on mainittava, että työtuvisissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huolletta-viin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Huoltotoimen kustannukset

1. Tulot ja menot

Huoltolautakunnan bruttomenot¹⁾ nousivat kaikkiaan 59 153 430 mk:aan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset 1 199 768 mk sekä huoltolautakunnan käyttövaroista erinäisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritettut erät 448 863 mk, jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käy-tyksi 57 504 799 mk.

Kun tästä vähennetään tulot 14 838 833

mk, jää jäljelle 42 665 966 mk, mikä osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot.

Edellisestä vuodesta ne nousivat 3 890 989 mk. Näiden nettomenojen suuruus oli asukasta kohden n. 83.35 mk.

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin.

¹⁾ Kansaneläkelaitokselle suoritettavia tukiosakustannuksia lukuun ottamatta.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	markkaa	
Korvaukset annetusta huollosta	8 103 000	10 074 614 ¹⁾
Koskelan sairaskoti:		
Poliklinikkatulot	30 000	46 116
Ateriamaksut	275 000	281 604
Luontoisedut	13 000	14 637
Vuokrat	300 000	315 051
Muut tulot	110 000	175 861
Kustaankartanon vanhainkoti:		
Ateriamaksut	80 000	80 399
Luontoisedut	3 170	3 481
Vuokrat	109 755	117 142
Muut tulot	62 000	84 378
Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen:		
Ateriamaksut	65 800	57 826
Luontoisedut	8 000	6 761
Vuokrat	58 078	54 533
Muut tulot	28 500	35 280
Riistavuoren vanhainkoti ja asuintalo:		
Ateriamaksut	49 000	28 860
Vuokrat	106 758	164 439
Muut tulot	2 600	7 253
Vanhusten asuintalot	40 080	86 486
Toukolan hoitokoti	44 394	46 549
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitoksen tulot	261 343	227 325
Korvaukset valtiolta	112 200	157 100
Maatilan tulot	619 000	578 296
Työtuvat	1 000 000	1 358 151
Valtionapu kodinhoitotoiminnasta	500 000	662 189
Kodinhoitomaksut	60 000	101 187
Muut tulot	31 500	73 315
Yhteensä	12 073 178	14 838 833

Menot	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	markkaa	
Huoltolautakunta ja huoltovirasto	7 144 162	7 203 623
Huoltoapu:		
Lääkintäkustannukset	1 250 000	1 320 644
Hautauskustannukset	50 000	99 932
Muu huoltoapu	11 200 000	11 214 297
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto	55 000	42 581
Irtolaishuolto	2 000	121
Työhuolto	100 000	69 717
Vanhusten kodinhoito	47 000	51 845
Sokeiden asumistuki	10 000	10 218
Vähävaraisten äitien lomamatka-avustukset	1 500	763
Vanhusten asumistuki	972 000	659 058
Toipilasrahat	100 000	134 768
Työtuvat	1 495 612	1 464 355
Koskelan sairaskoti	16 501 384	16 749 640
Kustaankartanon vanhainkoti	5 702 462	5 658 656
Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen	3 008 568	3 088 487
Riistavuoren vanhainkoti	1 734 199	1 695 019
Suursuon vanhainkoti	127 864	116 558
Vanhusten asuintalot	113 655	103 039
Toukolan hoitokoti	100 139	90 805

¹⁾ Tästä on Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa ns. itsemaksavien ja yksityis-paikoilla olleiden maksuja 1 087 553 mk.

Menot	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	markkaa	
Tervalammen työlaitos	797 143	765 670
Tervalammen maatila	679 147	599 037
Hoito sairaaloissa	2 593 700	2 391 492
Hoito muissa laitoksissa	4 397 000	3 974 474
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	1 263 750	1 199 768
Huoltolautakunnan käyttövarat	1 120 751	448 863
Yhteensä	60 567 036	59 153 430
Kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuudet	10 800 000	10 459 130
Kaikkiaan	71 367 036	69 612 560

2. Huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin kertomusvuonna korvauksia annetusta huollosta 13 550 293 mk, josta 10 074 614 mk huoltolautakunnan ja 3 475 679 mk lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Perimistö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huolto- lautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelu- lautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta pe- rityt ¹⁾	1 811 498	1 802 630	3 614 128
Toisilta kun- nilta perityt	8 099	66 328	74 427
Yksityisiltä perityt	7 167 464	1 485 179	8 652 643
Yhteensä	8 987 061	3 354 137	12 341 198

Pääosa yksityisiltä perityistä korvauksista kertyi kansaneläkkeistä.

Yksityisiltä perittyihin korvauksiin sisältyvät huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 70 mieheltä ja 13 naiselta työlaitoksessa suoritettua työn muodossa saadut korvaukset. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 17 367 mk.

Edellä mainittujen korvausten lisäksi suoritettiin Koskelan sairaskodissa ja Kustaan-

kartanon vanhainkodissa hoidetut ns. itse-maksavat potilaat hoidon korvauksena 1 004 917 mk ja yksityispaikoilla olleet 82 636 mk.

Kodinhoidosta saadut tulot ja Tervalammen työlaitoksen osalta valtiolta saadut korvaukset sekä poliklinikkatulot ilmenevät tili-erittelystä. Tässä kohdassa mainittuja tuloja ei ole otettu huomioon annetusta huollosta perittyjä korvauksia laskettaessa.

Lisäksi saatiin valtiolta sotilasavustuspauksista korvausta ennakkona 800 000 mk. Tämä summa ei esiinny huoltolautakunnan tulo- ja menoarviossa.

Asiamiesosasto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 522 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 299 oli huoltolautakunnan ja 223 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Toisilta kunnilta saapui korvausvaatimuksia 266 päähenkilölle annetusta huollosta. Valtiolta haetuista korvauksista oli 5 743 huoltoapua tai lastensuojeluhoitoa tai molempia koskevia, 113 sotasiirtolaishoitoa ja 39 vähävaraisten äitien lomamatkakustannuksia koskevia hakemuksia. Näiden lisäksi tehtiin valtiolle tilitys 696 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä sotilasavustuksesta. PAVI-lain 35 §:n 1 momentissa mai-

¹⁾ Summaan sisältyy kertomusvuonna valtiolta huoltoapulain 5 luvun säännösten nojalla saatu korvaus.

nittuja tapauksia oli 772. Yksityisiin avunsaajiin kohdistuvia velkomistapauksia oli vuoden lopulla 21 419. Huollettavien eläkkeitä nostettiin 6 504 henkilön osalta. Hol-

houskortistossa oli kertomusvuoden lopussa 1 464 henkilöä. Eläkkeistä annettiin laitoshoidossa oleville käyttövaroja 1 957 413 mk ja eläkkeitä välitettiin 1 453 809 mk.

3. Kassa- ja tilitoiminta

Rahatoimiston Kallion osasto vastasi huoltolautakunnan ja sen alaisten laitosten raha-liikenne- ja kirjanpitotehtävistä sekä arvo-omaisuuden hoidosta.

Huostaanotettuja pankkikirjoja oli vuoden päättyessä kaikkiaan 3 501 kpl vuoden lisä-

yksen ollessa 309 kpl. Pankkitalletusten yhteismäärä oli 5 312 851 mk. Muu osa huostaanotetusta arvo-omaisuudesta koostui pääasiassa arvoesineistä, saamamieskirjoista, osakkeista ja obligaatioista.